

Anonimizēta versija

Tulkojums

C-673/20 – 1

Lieta C-673/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2020. gada 9. decembris

Iesniedzējtiesa:

Tribunal judiciaire d'Auch (Francija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 17. novembris

Prasītāja:

EP

Atbildētāji:

Préfet du Gers

Institut National de la Statistique et des Études Économiques

TRIBUNAL JUDICIAIRE
[VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES
TIESA, Francija]
[..] 32000 *AUCH* [OŠA] [..]

SPRIEDUMS

[..]

[..]

[..]

[..]

[..]

STARP:

[..]

PRASĪTĀJA:

EP

ar dzīvesvietu: “La Bordevieille”,
32430 *THOUX* [TŪ],

[..]

[..]

[..]

[..]

UN

ATBILDĒTĀJI:

le PREFET DU GERS [ŽĒRA PREFEKTS]

[..]32000 AUCH [OŠA],

[..]

*INSTITUT NATIONAL DE LA STATISTIQUE
ET DES ETUDES ECONOMIQUES*

[NACIONĀLAIS STATISTIKAS UN

EKONOMISKO PĒTĪJUMU INSTITŪTS]

[..] 92120 MONTROUGE [MONRŪŽA],

[..]

[..] [oriģ. 2. lpp.]

[..]

TIESVEDĪBA

EP ir laulībā ar Francijas pilsoni, bet viņa laulības ceļā nav ieguvusi Francijas pilsonību, jo kā bijusī *Foreign Office* ierēdne viņa ir zvērējusi uzticību Anglijas Karalienei. Viņa jau ilgu laiku dzīvo Francijā, kur strādā kā lauksaimniece [..].

Pēc Apvienotajā Karalistē sarīkotā referendumā 2016. gada 23. jūnijā Eiropas Savienības Padome 2020. gada 30. janvārī apstiprināja Līgumu par Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības, kuru 2020. gada 31. janvārī noslēdza Eiropas Savienība un Apvienotā Karaliste.

Šī izstāšanās līguma 131. pantā turklāt ir paredzēts, ka pārejas laikposmā Eiropas Savienības iestādēm, tostarp Eiropas Savienības Vispārējai tiesai un Eiropas Savienības Tiesai, saglabājas pilnvaras, kas tām ir uzticētas atbilstoši Savienības tiesībām.

2020. gada 1. februārī atbilstoši [Līguma par Eiropas Savienību] 50. panta 3. punktam Apvienotajai Karalistei tika pārtraukta Visu Savienības līgumu un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma piemērošana.

EP tika svītrotā no vēlētajū sarakstiem sākot ar 2020. gada 1. februāri. Līdz ar to viņa nevarēja piedalīties 2020. gada 15. marta pašvaldību vēlēšanās.

2020. gada 6. oktobrī EP iesniedza pieteikumu par atkārtotu reģistrāciju Eiropas Savienības pilsoņu, kas nav Francijas pilsoņi, vēlēšanu sarakstos. 2020. gada 7. oktobrī *THOUX* [TŪ] komūnas mērs noraidīja šo lūgumu.

EP pēc tam vērsās komūnas vēlēšanu komisijā, balstoties uz *Code électoral* [Vēlēšanu kodeksa] L 18. pantu.

Ar 2020. gada 3. novembra vēstuli viņai tika paziņots, ka nākamā vēlēšanu komisijas sēde ir paredzēta tikai 2021. gada martā, proti, apmēram 20 dienas pirms departamentu vēlēšanām.

EP vērsās šajā tiesā 2020. gada 9. novembrī, lai apstrīdētu *THOUX* [TŪ] komūnas mēra lēmumu, uzskatīdama, ka minētā atbilde netieši apstiprina mēra atteikumu viņu iekļaut vēlēšanu sarakstos, pamatojoties uz Vēlēšanu kodeksa L 20. pantu.

[..].

STRĪDA IZKLĀSTS

EP lūdz tiesu:

- apturēt tiesvedību šajā instancē un uzdot Eiropas Savienības Tiesai prejudiciālos jautājumus par interpretāciju un spēkā esamību (Līguma par Eiropas Savienību 50. panta un Līguma par Apvienotās Karalistes izstāšanos interpretācija; **[oriģ. 3. lpp.]** iespēja Apvienotās Karalistes pavalstniekiem paturēt tiesības uz Savienības pilsonību; samērīguma principa pārkāpums; tiesību uz brīvu pārvietošanos pārkāpums);
- atcelt lēmumus noraidīt viņas iesniegto lūgumu par iekļaušanu *THOUX* [TŪ] [..] vēlēšanu sarakstā;

[..] Savu apgalvojumu pamatojumam viņa atgādina, ka cits Apvienotās Karalistes pavalstnieks HA veica tādas pašas darbības 2020. gada maijā, lai varētu piedalīties savas komūnas pašvaldības vēlēšanu otrajā kārtā. *Tribunal judiciaire de Limoges* (Limožas Vispārējās jurisdikcijas tiesa) noraidīja viņa prasību, ko apstiprināja *Cour de cassation* [Kasācijas tiesa]. Šo abu tiesu ieskatā Eiropas Savienības pilsonības zaudēšana nebija nesamērīgs HA civilo un politisko tiesību aizskārums, jo viņam bija iespēja piedalīties *Brexit* referendumā un 2019. gadā Apvienotajā Karalistē sarīkotajās likumdevēja vēlēšanās.

EP atgādina, ka viņas apstākļi ir atšķirīgi, jo viņa dzīvo Francijā jau 36 gadus un atšķirībā no HA viņa ir upuris tā sauktajai “15 years rule” [15 gadu normai], atbilstoši kurai viņai joprojām ir liegts piedalīties Anglijā rīkotajās vēlēšanās.

Otrkārt, EP apgalvo, ka Eiropas Savienības pilsonību nevar automātiski atcelt, kā tas izriet no vairākiem spriedumiem par Līguma par Eiropas Savienības darbību 20. panta piemērošanu. Turklāt tiesiskās drošības princips izslēdz jebkāda veida automātisku tik nozīmīgu tiesību kā Eiropas Savienības pilsonības atcelšanu. Pieļaut šādu iespējamību EP situācijā nozīmētu tai liegt jebkāda veida dalību demokrātijas procesā, kas būtu nepieļaujama iejaukšanās viņas tiesībās uz tādu pašu attieksmi kā pret jebkuru citas dalībvalsts pilsoni, kā arī aizskārums viņas pamatbrīvībai uz tiesībām brīvi pārvietoties.

Treškārt, automātiska Eiropas Savienības pilsonības zaudēšana attiecībā uz EP nozīmētu acīmredzamu Eiropas Savienības samērīguma principa pārkāpumu.

&

THOUX [TŪ] komūnas mērs tikai īsi atgādināja spēkā esošo regulējumu, kas *EP* liedza pierakstīties vēlēšanu sarakstos.

&

Gers (Žēra) prefekts lūdz noraidīt visus *EP* izvirzītos prasījumus.

Viņš apgalvo, ka izstāšanās līguma ratifikācijas Eiropas Parlamentā un Apvienotās Karalistes Parlamentā sekas bija tūlītēja Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības 2020. gada 31. janvāra pusnaktī un pēc tās Apvienotās Karalistes pilsoņi Francijā zaudēja tiesības vēlēties un tikt ievēlētiem pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās.

Līguma par Apvienotās Karalistes izstāšanās 127. pantā ir noteikts, ka Līguma par Eiropas Savienības darbību normas, kurās ir paredzētas Eiropas Savienības pilsoņu tiesības vēlēties un tikt ievēlētiem pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās, nav piemērojamas Apvienotajai Karalistei šajā līgumā paredzētajā divu gadu pārejas posmā. **[oriģ. 4. lpp.]**

Līdz ar to *Brexit* sekas bija tādas, ka no 2020. gada 1. februāra *INSEE* [Nacionālais statistikas un ekonomisko pētījumu institūts] automātiski veica Apvienotās Karalistes pilsoņu svītrosānu no vēlēšanu papildu sarakstiem, piemērojot *Code électoral* [Vēlēšanu kodeksa] L 16. panta III daļu, kurā ir noteikts šīs iestādes pienākums svītrot no kopīgā vēlēšanu saraksta tos vēlētajus, kas ir zaudējuši vēlēšanu tiesības.

EP nav dubultpilsonības, tātad viņu nevar no jauna iekļaut *THOUX* [TŪ] komūnas vēlēšanu papildu sarakstā.

LĒMUMA PAMATOJUMS

Par lūgumu apturēt tiesvedību

No Francijas administratīvo un civilo tiesu judikatūras izriet, ka samērīguma princips valsts iestādēm liek ievērot mērenību, lai garantētu pilsoņu tiesības un autonomiju un izvairītos no pārmērīgas vai pārāk radikālas iejaukšanās, kas tādējādi varētu izraisīt ietekmēt tiesību un brīvību būtību.

Konkrētāk, valsts vara var ierobežot pilsoņu brīvību tikai tiktāl, ciktāl tas ir nepieciešams sabiedrības interešu aizsardzībai, un prioritāri tai ir jānodrošina pamattiesību aizsardzība. Pasākumam, ar kuru tiek aizskartas tiesības un pamatbrīvības, tātad ir jābūt gan piemērotam vai atbilstošam, gan nepieciešamam un samērīgam.

Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) judikatūrā atvasinātais samērīguma princips pašlaik ir arī Eiropas Savienības vispārējais tiesību princips, kā tas ir atzīts Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 4. punktā. Šis princips nosaka to pašu: ar to ierobežo publisko tiesību iestādes, novēršot aizskārumus, kuri to pārmērīgā vai

pārlietu smagā rakstura dēļ aizskartu šo tiesību un brīvību būtību. Šis princips tāpat ir obligāts Eiropas Savienības iestādēm, kā arī dalībvalstīm, tiklīdz tās piemēro [Savienības] tiesības.

Papildus *Conseil d'État* [Valsts padome, Francija] judikatūrai pašlaik tās ir arī konstitucionālās tiesības, kas liek ievērot prasību par samērīgumu; tā izriet no prasības par sodu nepieciešamību, kas ir paredzēta Cilvēka un pilsoņa tiesību deklarācijas 8. pantā.

Šajā lietā bez vajadzības atbildēt uz visiem EP izvirzītajiem argumentiem, galvenokārt ir jāatzīmē, ka, tā kā viņa pastāvīgi uzturas Francijā kopš 1984. gada 29. aprīļa, kā tas ir pierādīts ar lietas materiālos ietvertajiem pierādījumiem, EP vairs nevar piedalīties nekāda veida vēlēšanās Apvienotajā Karalistē atbilstoši Lielbritānijas tā sauktajam "*Representation of the People Act 1985*" [1985. gada Likums par tautas pārstāvniecību].

ECT attiecībā uz šo tiesību normu ir lēmusi 2013. gada 7. maija lietā *SHINDLER*, secinot, ka nebija Konvencijas 1. protokola 3. panta pārkāpuma. Šajā lietā, tā kā ECT pieņēma nolēmumu 2013. gadā, ieinteresētā persona vēl varēja balsot pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās.

EP gadījums atšķiras, jo, pat ja viņa bija ietverta *Isère* [Izēra, Francija] vēlēšanu sarakstos un vēlāk no 2000. gada oktobra *THOUX 32* [TŪ] sarakstā, 2020. gadā viņa zaudēja tiesības piedalīties pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās atbilstoši Līguma par Apvienotās Karalistes izstāšanās 127. pantam, kurā ir precizēts, ka Līguma par Eiropas Savienības darbību normas, kurās ir paredzētas Eiropas Savienības pilsoņu tiesības vēlēties un tik ievēlētiem Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās, nav piemērojamas Apvienotajai Karalistei divu gadu pārejas laikposmā.

EP, kas ir pilngadīga un tiesībspējīga persona, kam nav piemērots sods, kas liedz balsot, tāpat vairs nav pilnīgi nekādu tiesību balsot. [oriģ. 5. lpp.]

Tomēr, kā to ir atgādinājusi ECT, tiesības vēlēties ir nevis privilēģija, bet gan konvencijā garantētas tiesības (*Albanese* pret Itāliju, 2006. gada 23. marts). Turklāt tiesību vēlēties ierobežojumam ir jābūt ar leģitīmu mērķi un tām nevar piemērot absolūtu ierobežojumu (*Alajos Kiss* pret Ungāriju, 2010. gada 20. maijs).

Šai tiesai nav jāveic novērtējums par 2020. gada 31. janvāra Līguma par Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības atbilstību un motivāciju.

Turpretī šī tiesa konstatē, ka šī līguma normu piemērošana lietā attiecībā uz EP, kurai turklāt ir liegtas tiesības vēlēties Apvienotajā Karalistē, nesamērīgi aizskar viņas pamattiesības vēlēties.

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilst formas prasībām, jo EP ir ievērojusi termiņu netiešā lēmuma par iekļaušanas vēlētajū sarakstos atteikumu apstrīdēšanai.

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir atbilstošs pēc būtības, jo:

- strīds ietilpst Savienību tiesību jomā un tas nav fiktīvs vai hipotētisks;
- šis ir jauns jautājums, jo apstrīdētie Eiropas tiesību akti vēl nav tikusi atzīti par saderīgiem ar Savienības tiesībām saistībā ar prasību pamatlietā vai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu;
- lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir ietverts faktisko un juridisko apstākļu apraksts;
- valsts tiesību normas, kuras var ietekmēt prejudiciālie jautājumi, ir: *INSTITUT NATIONAL DE LA STATISTIQUE ET DES ETUDES ECONOMIQUES* [NACIONĀLĀ STATISTIKAS UN EKONOMISKO PĒTĪJUMU INSTITŪTA] lēmums svītrot EP no Francijas vēlēšanu sarakstiem sākot ar 2020. gada 1. februāri, kā arī *THOUX 32430* [TŪ] mēra 2020. gada 7. oktobra atteikums iekļaut EP šīs komūnas vēlēšanu sarakstā;

Līdz ar to lūgums par tiesvedības apturēšanu ir jāapmierina, un šī tiesa uzdos Eiropas Savienības Tiesai prejudiciālos jautājumus par interpretāciju un spēkā esamību, kā tie ir izklāstīti turpinājumā, bez nepieciešamības piemērot paātrināto tiesvedību.

[..] AR ŠĀDU PAMATOJUMU

Tiesa publiskā tiesas sēdē, piemērojot sacīkstes principu un pēdējā instancē,

Izdod rīkojumu apturēt tiesvedību saistībā ar visiem EP izvirzītajiem prasījumiem,

[..] Uzdo Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

1. Vai Līguma par Eiropas Savienību 50. pants un Līgums par Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem atceļ Eiropas Savienības pilsonību Apvienotās Karalistes pavalstniekiem, kuri pirms pārejas laikposma beigām ir īstenojuši savas tiesības **[oriģ. 6. lpp.]** uz brīvu pārvietošanos un dzīvesvietas izvēli citas dalībvalsts teritorijā, tostarp tiem, kuri ir uzturējušies citas dalībvalsts teritorijā jau ilgāk par piecpadsmit gadiem, un kuriem piemēro Lielbritānijas tā saukto “15 year rule” [piecpadsmit gadu normu], tādējādi tiem liedzot jebkāda veida vēlēšanu tiesības?

2. Apstiprinošas atbildes gadījumā, vai var uzskatīt, ka Līguma par izstāšanos 2., 3., 10., 12. un 127. panta, tā preambulas 6. punkta un Līguma par Eiropas Savienības darbību 18., 20. un 21. panta kopīga interpretācija ļauj šiem Lielbritānijas pavalstniekiem bez izņēmuma saglabāt tiesības uz Eiropas Savienības pilsonību, kuras tiem bija pirms viņu valsts izstāšanās no Eiropas Savienības?

3. Noraidošas atbildes uz otro jautājumu gadījumā, vai Līgums par izstāšanos daļēji nav atzīstams par spēkā neesošu, ciktāl tas ir pretrunā principiem, kas veido Eiropas Savienības identitāti, it īpaši Līguma par Eiropas Savienības darbību 18., 20. un 21. pantam, bet arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 39. un [40.] pantam, un vai tas nav pretrunā samērīguma principam, ciktāl tajā nav paredzēta nekāda veida noteikumi, kas ļautu saglabāt šīs tiesības?

4. Katrā ziņā, vai Līguma par izstāšanos 127. panta 1. punkta b) apakšpunkts nav daļēji spēkā neesošs, ciktāl tas ir pretrunā ne tikai Līguma par Eiropas Savienības darbību 18., 20. un 21. pantam, bet arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 39. un [40.] pantam, ciktāl ar to Eiropas Savienības pilsoņiem, kuri ir īstenojuši savas tiesības uz brīvu pārvietošanos un dzīvesvietas izvēli Apvienotajā Karalistē, tiek atņemtas tiesības vēlēties un tikt ievēlētiem šīs valsts pašvaldību vēlēšanās, un ja Vispārējā tiesa un Tiesa šīs tiesību normas interpretē tāpat kā Francijas *Conseil d'Etat* [Valsts padome], vai šis pārkāpums neattiecas arī uz tiem Apvienotās Karalistes pavalstniekiem, kuri ir īstenojuši savas tiesības uz brīvu pārvietošanos un dzīvesvietas izvēli citas dalībvalsts teritorijā jau ilgāk par 15 gadiem un kuriem piemēro Lielbritānijas tā saukto "15 year rule" [piecpadsmit gadu normu], tādējādi tiem liedzot jebkāda veida vēlēšanu tiesības?

[..]

DARBA VĒRŠ